

Bryssel den 13.3.2020
COM(2020) 113 final

2020/0043 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

**om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013, förordning (EU) nr 1301/2013 och
förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att mobilisera
investeringar i medlemsstaternas hälso- och sjukvårdssystem samt i andra sektorer av
deras ekonomier som reaktion på covid-19-utbrottet**

[Investeringsinitiativ mot coronaeffekter]

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

Coronakrisen, eller utbrottet av virussjukdomen covid-19, har drabbat medlemsstaterna på ett plötsligt och dramatiskt sätt, med stor potentiell inverkan på deras samhällen och ekonomier. Krisen hämmar tillväxten i medlemsstaterna eftersom ekonomin reagerar med en kraftig inbromsning. Detta är en situation som kan förvärras av likviditetsbegränsningar när företagen får svårt att betala sina leverantörer och anställda. Samtidigt behövs det ytterligare offentliga medel till stöd för hälso- och sjukvårdssystemen och annan verksamhet med direkt koppling till sjukdomsutbrottet.

Därmed befinner vi oss i en undantagssituation som behöver hanteras med hjälp av särskilda åtgärder till stöd och skydd för medlemsstaternas ekonomier, företag och arbetstagare. Det krävs snabba och omfattande insatser inom hälso- och sjukvårdssystemen, så att arbetet kan fortsätta också under avsevärd belastning. Insatser krävs också för små och medelstora företag, som ofta saknar tillräckliga marginaler, så att de negativa följderna för arbetsmarknaderna och andra sårbara delar av medlemsstaternas ekonomier kan mildras. Detta är en angelägenhet för hela EU som kräver att alla tillgängliga medel, på både EU- och medlemsstatsnivå, mobiliseras för att övervinna de tidigare okända utmaningar som covid-19-utbrottet innebär.

Kommissionen föreslår därför ett ”Investeringsinitiativ mot coronaeffekter” för att främja investeringar. Genom initiativet mobiliseras kassareserver i de europeiska struktur- och investeringsfonderna för att krisbekämpningen ska kunna sättas in med omedelbar verkan. Investeringen blir betydande och kommer snabbt att överstiga 37 miljarder euro. Kommissionen föreslår att Europaparlamentet och rådet frigör omkring 8 miljarder euro i investeringslikviditet så att detta blir verklighet.

För att dessa 37 miljarder euro i offentliga europeiska investeringar snabbt ska kunna inriktas på att hantera konsekvenserna av coronakrisen föreslår kommissionen att återbetalningskravet för outnyttjad förfinansiering frångås när det gäller medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska socialfonden (ESF), Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) till dess att programmet avslutas.

Medlemsstaterna ska använda de belopp som inte återvunnits under 2020 för att påskynda investeringar i samband med covid-19-utbrottet inom ramen för Eruf och ESF, Sammanhållningsfonden och EHFF. Tack vare de genomsnittliga medfinansieringsnivåerna i medlemsstaterna kommer dessa 8 miljarder euro att kunna utlösa frigörande och användning av omkring 29 miljarder euro i strukturfinansiering i hela EU.

Det föreslås att Eruf i de fall där så är nödvändigt ska kunna stödja finansiering av rörelsekapital i små och medelstora företag som en tillfällig åtgärd för att verkningsfullt motverka en folkhälsokris. De finansieringsinstrument som finansieras genom fonderna bör om nödvändigt också tillhandahålla stöd i form av rörelsekapital till små och medelstora företag som en tillfällig åtgärd. Erufs investeringsprioriteringar för att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation ändras för att täcka investeringar i produkter och tjänster som är nödvändiga för att främja krishanteringsförmågan inom offentligfinansierad hälso- och sjukvård. Utgifter för insatser i syfte att främja krishanteringsförmågan bör vara stödberättigande från och med den 1 februari 2020.

Detta kan leda till ett behov av ändringar i programmen och därför anges i förslaget vilka icke-väsentliga ändringar som inte kräver godkännande genom ett kommissionsbeslut. I förslaget klargörs också att utgifter för att främja krishanteringsförmågan under alla omständigheter ska vara stödberättigande från och med den 1 februari 2020. De möjligheter att påskynda utgiftsdeklarationen genom tillämpning av de nya stödformer som anges i artikel 67 i förordningen om gemensamma bestämmelser som infördes 2018, t.ex. förenklade kostnadsalternativ, bör i möjligaste mån utnyttjas.

En arbetsgrupp har inrättats för att samordna arbetet med medlemsstaterna, kartlägga deras exakta behov och bistå dem med att få igång utbetalningarna så fort som möjligt.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

Härmed föreslås följande:

En ändring av Eruf-förordning (EU) nr 1301/2013 på följande sätt:

- (1) I artikel 3.1 ska ett stycke införas med en förklaring om att Eruf i de fall där så är nödvändigt får stödja finansiering av rörelsekapital i små och medelstora företag som en tillfällig åtgärd för att verkningsfullt motverka en folkhälsokris.
- (2) Artikel 5.1 b i samma förordning ska ändras så att Erufs investeringsprioriteringar för att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation kan täcka investeringar i produkter och tjänster som är nödvändiga för att främja krishanteringsförmågan inom hälso- och sjukvården.

En ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 (förordningen om gemensamma bestämmelser) på följande sätt:

- (3) I artikel 30 om programändringar ska en ny punkt 5 införas med vissa ändringar som inte kräver godkännande genom ett kommissionsbeslut. Artikel 96.10 ska ändras för att ta hänsyn till detta.
- (4) I artikel 37.4 om finansieringsinstrument ska ett tillägg göras om att också finansieringsinstrument om nödvändigt får bidra med stöd i form av rörelsekapital till små och medelstora företag som en tillfällig åtgärd för att verkningsfullt motverka en folkhälsokris.
- (5) I artikel 65.10 ska ett stycke läggas till för att förtydliga att utgifter för insatser för att främja krishanteringsförmågan ska vara stödberättigande från och med den 1 februari 2020.
- (6) I artikel 139.7 ska ytterligare ett stycke läggas till som föreskriver befrielse från återbetalningskrav för de belopp som normalt ska betalas tillbaka under 2020 för de operativa programmen 2014–2020 inom ramen för sammanhållningspolitiken under målet Investering för tillväxt och sysselsättning, och för program som finansieras med medel från EHFF.

En ändring av EHFF-förordning (EU) nr 508/2014 på följande sätt:

- (7) Artikel 35 ändras så att EHFF kan bidra till gemensamma fonder som ger fiskare ekonomisk ersättning för ekonomiska förluster orsakade av en folkhälsokris, och
- (8) Artikel 57 ändras för att lägga till möjligheten för EHFF att skydda vattenbruksproducenternas inkomster genom att bidrag lämnas till en försäkring för vattenbruksbestånd som täcker ekonomiska förluster till följd av en folkhälsokris.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

Det har inte skett något samråd med externa berörda parter.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Den föreslagna ändringen medför inga ändringar av de årliga taken för åtaganden och betalningar i den fleråriga budgetramen enligt bilaga I till förordning (EU) nr 1311/2013. Den årliga fördelningen av åtagandebemyndiganden för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden förblir oförändrad.

Förslaget innebär att genomförandet av programmet kan påskyndas genom tidigareläggande av betalningsbemyndiganden.

Kommissionen kommer att noggrant övervaka effekterna av den föreslagna ändringen av betalningsbemyndigandena under 2020, med beaktande av genomförandet av både budgeten och medlemsstaternas reviderade prognoser.

De belopp som inte återvunnits under 2020 kommer att avräknas när programmet avslutas.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013, förordning (EU) nr 1301/2013 och förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att mobilisera investeringar i medlemsstaternas hälso- och sjukvårdssystem samt i andra sektorer av deras ekonomier som reaktion på covid-19-utbrottet

[Investeringsinitiativ mot coronaeffekter]

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 43.2, 177 och 178,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande¹,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande²,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

- 1) Följderna av att covid-19 brutit ut drabbar medlemsstaterna på ett tidigare okänt sätt. Krisen hämmar tillväxten i medlemsstaterna, vilket i sin tur förvärrar de allvarliga likviditetsbristerna på grund av det plötsliga och kraftigt ökade behovet av offentliga investeringar i hälso- och sjukvårdssystemen och i andra sektorer av deras ekonomier. Därmed befinner vi oss i en undantagssituation som måste hanteras med hjälp av särskilda åtgärder.
- 2) Det är mycket viktigt att bristen på likviditet och offentliga medel i medlemsstaterna inte hindrar investeringar inom program som stöds av Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska socialfonden (ESF) och Sammanhållningsfonden (nedan kallade *fonderna*) och från Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) för att bekämpa covid-19-utbrottet.
- 3) För att motverka effekterna av krisen bör Eruf i de fall där så är nödvändigt stödja finansiering av rörelsekapital i små och medelstora företag som en tillfällig åtgärd för att verkningsfullt motverka en folkhälsokris.
- 4) För att motverka effekterna av krisen bör Erufs investeringsprioriteringar för att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation täcka investeringar i produkter och tjänster som är nödvändiga för att främja krishanteringsförmågan inom den offentliga hälso- och sjukvården.

¹ EUT C , , s . .

² EUT C , , s . .

- 5) För att möjliggöra större flexibilitet i hanteringen av covid-19-utbrottet bör medlemsstaterna beredas större flexibilitet vid genomförandet av programmen och ett förenklat förfarande som inte kräver något kommissionsbeslut bör tillåtas för ändringar av de operativa programmen. Den information som ska lämnas till kommissionen angående sådana ändringar bör förtydligas.
- 6) För att motverka effekterna av krisen bör finansieringsinstrument som finansieras av fonderna om nödvändigt tillhandahålla stöd i form av rörelsekapital till små och medelstora företag som en tillfällig åtgärd för att verkningsfullt motverka en folkhälsokris.
- 7) För att kunna reagera omedelbart på effekterna av krisen bör utgifter för insatser i syfte att främja krishanteringsförmågan vara stödberättigande från och med den 1 februari 2020.
- 8) För att säkerställa att medlemsstaterna har tillräckliga finansiella medel för att utan dröjsmål kunna genomföra nödvändiga investeringar är det lämpligt att kommissionen inte utfärdar betalningskrav för belopp som kan återkrävas från medlemsstaterna i samband med de årsredovisningar som lämnas in 2020. Medlemsstaterna bör använda de belopp som inte återvunnits för att påskynda investeringar i samband med covid-19-utbrottet och som är stödberättigande enligt förordning (EU) nr 1303/2013³ och de fondspecifika bestämmelserna.
- 9) För att hantera effekterna av krisen bör EHFF bevilja gemensamma fonder och bestånds försäkringar för att trygga inkomster för fiskare och vattenbrukare som drabbats av en folkhälsokris.
- 10) De belopp som inte återvunnits under 2020 bör avräknas eller bli föremål för betalningskrav när programmen avslutas.
- 11) Med tanke på det brådskande behovet av stöd bör denna förordning träda i kraft med omedelbar verkan.
- 12) Förordning (EU) nr 1301/2013,⁴ förordning (EU) nr 1303/2013 och förordning (EU) nr 508/2014⁵ bör därför ändras i enlighet med detta.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1301/2013 av den 17 december 2013 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och om särskilda bestämmelser för målet Investering för tillväxt och sysselsättning samt om upphävande av förordning (EG) nr 1080/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 289).

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 av den 15 maj 2014 om Europeiska havs- och fiskerifonden och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2328/2003, (EG) nr 861/2006, (EG) nr 1198/2006 och (EG) nr 791/2007 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1255/2011.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Ändringar av förordning (EU) nr 1301/2013

Förordning (EU) nr 1301/2013 ska ändras på följande sätt:

- (1) I artikel 3.1 ska följande stycke läggas till:

”Dessutom får Eruf om nödvändigt stödja finansiering av rörelsekapital i små och medelstora företag som en tillfällig åtgärd för att verkningsfullt motverka en folkhälsokris.”

- (2) Artikel 5.1 b ska ersättas med följande:

”b) främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål, samt främja investeringar som är nödvändiga för att främja krishanteringsförmågan inom hälso- och sjukvården.”

Artikel 2

Ändringar av förordning (EU) nr 1303/2013

Förordning (EU) nr 1303/2013 ska ändras på följande sätt:

- (1) I artikel 30 ska följande punkt 5 läggas till:

”5. ”För de program som får stöd från Eruf, Sammanhållningsfonden och ESF får medlemsstaten, genom undantag från punkterna 1 och 2, under programperioden överföra ett belopp på högst 8 % av anslaget per den 1 februari 2020 för en prioritering och högst 4 % av programbudgeten till en annan prioritering i samma fond inom samma program.

Sådana överföringar ska inte påverka föregående år. De ska anses vara av mindre betydelse och ska inte kräva något beslut av kommissionen om ändring av programmet. De måste dock uppfylla alla lagstadgade krav och godkännas av övervakningskommittén i förväg. Medlemsstaten ska anmäla de reviderade finansiella tabellerna till kommissionen.”

- (2) I artikel 37.4 ska följande stycke läggas till:

”Finansieringsinstrument får också om nödvändigt tillhandahålla stöd i form av rörelsekapital till små och medelstora i små och medelstora företag som en tillfällig åtgärd för att verkningsfullt motverka en folkhälsokris.”

- (3) I artikel 65.10 ska följande stycke läggas till:

”Utgifter för insatser i syfte att främja krishanteringsförmågan inom ramen för covid-19-utbrottet ska genom avvikelser från punkt 9 vara stödberättigande från och med den 1 februari 2020.”

(4) Artikel 96.10 ska ersättas med följande:

”10. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 30.5 ska kommissionen genom genomförandeakter anta ett beslut om godkännande av alla delar, inbegripet eventuella framtida ändringar, av det operativa programmet som omfattas av denna artikel, utom de som omfattas av punkterna 2 första stycket leden b vi, c v och e, 4, 5, 6 a, 6 c och 7, för vilka medlemsstaterna förblir ansvariga.”

(5) I artikel 139.7 ska följande stycken läggas till:

”Genom undantag från första stycket ska kommissionen inte utfärda något betalningskrav för belopp som kan återkrävas från medlemsstaten för de räkenskaper som lämnats in under 2020. Belopp som inte återvunnits ska användas för att påskynda investeringar i samband med covid-19-utbrottet och är stödberättigande enligt denna förordning och fondspecifika bestämmelser.

De belopp som inte återvunnits ska avräknas eller återvinnas vid avslutandet.”

Artikel 3

Ändringar av förordning (EU) nr 508/2014

Förordning (EU) nr 508/2014 ska ändras på följande sätt:

(1) I artikel 35 ska punkterna 1, 5, 6 och 8 ersättas med följande:

”1. EHFF får bidra till gemensamma fonder för utbetalning av ekonomisk ersättning till fiskare för ekonomiska förluster som vållats av en folkhälsokris, allvarliga klimathändelser eller miljöolyckor, eller för räddningskostnader för fiskare eller fiskefartyg vid olyckor till sjöss under fiskeverksamhet.

...

”5. Medlemsstaterna ska fastställa regler för inrättande och förvaltning av de gemensamma fonderna, särskilt regler för beviljande av ersättning och fiskares berättigande till sådan ersättning vid en folkhälsokris, allvarliga klimathändelser, miljöolyckor eller olyckor till sjöss som avses i punkt 1, liksom för förvaltning och övervakning av efterlevnaden av dessa regler. Medlemsstaterna ska se till att det i fondarrangemangen föreskrivs sanktioner vid försummelse från fiskarens sida.”

”6. Folkhälsokriser, allvarliga klimathändelser, miljöolyckor eller olyckor till sjöss som avses i punkt 1 måste formellt erkännas som sådana av den berörda medlemsstatens behöriga myndighet.

...

”8. De bidrag som avses i punkt 1 får endast beviljas för täckande av de förluster som orsakats genom folkhälsokriser, allvarliga klimathändelser, miljöolyckorna eller olyckorna till sjöss om dessa uppgår till mer än 30 % av det berörda företagens årsomsättning, beräknad utifrån företagens genomsnittliga omsättning under de tre föregående kalenderåren.”

(2) I artikel 57.1 ska följande led läggas till som led e:

”e) en folkhälsokris”

Artikel 4

Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande